

ACCES LA JUSTIȚIE

Implementarea Bunei Guvernări de Mediu în țările UE

ACCES LA JUSTIȚIE partea 1

În raportul său privind buna guvernare de mediu (<https://bit.ly/3OnAeDr>), Comisia Europeană identifică accesul la justiție ca o componentă separată. Evaluarea problemelor privind accesul la justiție și capacitatea juridică în problemele de mediu se bazează pe înțelegerea unui domeniu de drept potențial complex.

În general, este clar că ONG-urilor de mediu li s-au acordat progresiv drepturi mai liberale de a prezenta litigii, în special de a contesta deciziile guvernamentale, decât indivizilor. Alte probleme însă pot să genereze în continuare bariere în calea accesului eficient la justiție, în special costurile și, în unele cazuri, lipsa de încredere în eficacitatea soluțiilor acordate de instanțe.

Calitatea informațiilor oferite cetățenilor de statele membre cu privire la posibilitățile de acces la justiția de mediu variază, unele țări oferind informații puține sau inadecvate.

1. Bariere majore în calea accesului la justiție (cerințe privind capacitatea juridică)

Nivelul de acces la justiție depinde de obstacolele existente cu privire la faptul cine poate aduce cazuri în instanță. Convenția de la Aarhus cere ca ONG-urile de mediu și membrii societății să poată prezenta cazuri. O altă barieră frecventă în calea accesului la justiție este costul pentru persoane sau ONG-uri pentru introducerea cazurilor.

Convenția de la Aarhus a influențat puternic criteriile de acordare a capacității juridice în statele membre de a aduce în instanță cazurile ce contestă acțiunile sau omisiunile

autorităților publice cu privire la drepturile de acces la informații și de participare publică. Datorită atenției acordate în Convenție statutului ONG-urilor care îndeplinesc anumite cerințe din legislația națională, marea majoritate a statelor membre și-au ajustat cadrele juridice pentru a acorda capacitate juridică acestor organizații.

În unele cazuri, ONG-urile de mediu au acum o capacitate juridică mai sigură decât au persoanele fizice. De asemenea, se pare că în majoritatea statelor membre numărul total de cazuri introduse de ONG-uri este mai mare decât numărul de cazuri introduse de persoane fizice, în special în ceea ce privește contestarea acțiunilor sau a omisiunilor autorităților publice în legătură cu procedurile în care este necesară participarea publicului. În ceea ce privește contestarea acțiunilor sau a omisiunilor autorităților publice în cazurile legate de refuzul total sau parțial de a acorda acces la informații, capacitatea juridică pare să fie mai puțin limitată.

2. Bariere majore în calea accesului la justiție (costurile procedurilor în fața instanței)

Problema costurilor ca barieră în calea accesului eficient la justiție este complexă și nu există o soluție „unică pentru toți”. În statele membre în care costurile sunt potențial mari și în care acestea ar putea reprezenta o barieră pentru indivizi sau organizații, sunt disponibile diferite mecanisme pentru a atenua aceste costuri.

În general, se poate spune că costurile pentru procedurile administrative sunt gestionabile, inclusiv cererile către instanțele administrative. Probleme majore de cost se întâlnesc în cazul contestațiilor judiciare a acțiunilor sau omisiunilor autorităților publice, iar componenta cea mai mare o reprezintă onorariile avocaților. Principiul „cine pierde plătește” este comun în toate statele membre. Deși în multe state, de exemplu în Țările de Jos, autoritățile publice rareori vor încerca să-și acopere costurile în cazurile de câștig în instanță, în unele țări există un risc clar că justițiabilul care pierde în fața unei agenții guvernamentale poate fi nevoit să acopere cheltuielile de judecată ale autorității. În câteva state membre există chiar o politică publică menită să aplice această regulă pentru a descuraja depunerea cazurilor speculative sau frivole.

RÎn majoritatea statelor membre nu există un regim special de costuri legat de cazurile de mediu. Cu toate acestea, pot exista mecanisme pentru a reduce costurile. Un număr destul de mare de state membre au scheme de asistență judiciară care pot oferi un ajutor considerabil pentru acoperirea costurilor asociate cu accesul la justiție în problemele de mediu.

3. Remedii eficiente

Un ultim element în eficacitatea dreptului de a contesta deciziile pe problemele de mediu este tipul de decizii pe care le pot lua instanțele.

Unul dintre cele mai importante mecanisme juridice în ceea ce privește guvernarea de mediu este posibilitatea de a solicita unei instanțe să suspende executarea și efectul juridic al unei decizii a autorității administrative, între timp așteptând stabilirea faptului dacă respectiva decizie avea un temei legal adecvat. Un alt remediu legal important este puterea unei instanțe de a emite autorităților administrative ordonanțe sau ordine obligatorii, prin care le impune să acționeze sau să se abțină de la acțiune într-un anumit șir de circumstanțe.

În anumite jurisdicții, puterea de a constrânge o autoritate recalitrantă poate fi limitată. În multe state membre, instanțele nu au autoritatea de a impune o amendă autorităților publice pentru nerespectarea ordinelor.

Proiectul beneficiază de suport prin Schema de Re-grantare a Forumului Societății Civile al Parteneriatului Estic (Eastern Partnership Civil Society Forum) către membri și este finanțat de Uniunea Europeană ca parte a sprijinului ei acordat societății civile din regiune. În cadrul Schemei de Re-grantare, Forumul Societății Civile al Parteneriatului Estic (EaP CSF) susține proiecte ale membrilor ce contribuie la îndeplinirea misiunii și a obiectivelor lui.

Granturile sunt disponibile pentru organizațiile societății civile (OSC-uri) din țările Parteneriatului Estic și ale Uniunii Europene. Domeniile-cheie de suport sunt: democrația și drepturile omului, integrarea economică, mediul și energia, interacțiunea dintre oameni, politicile sociale și de muncă.